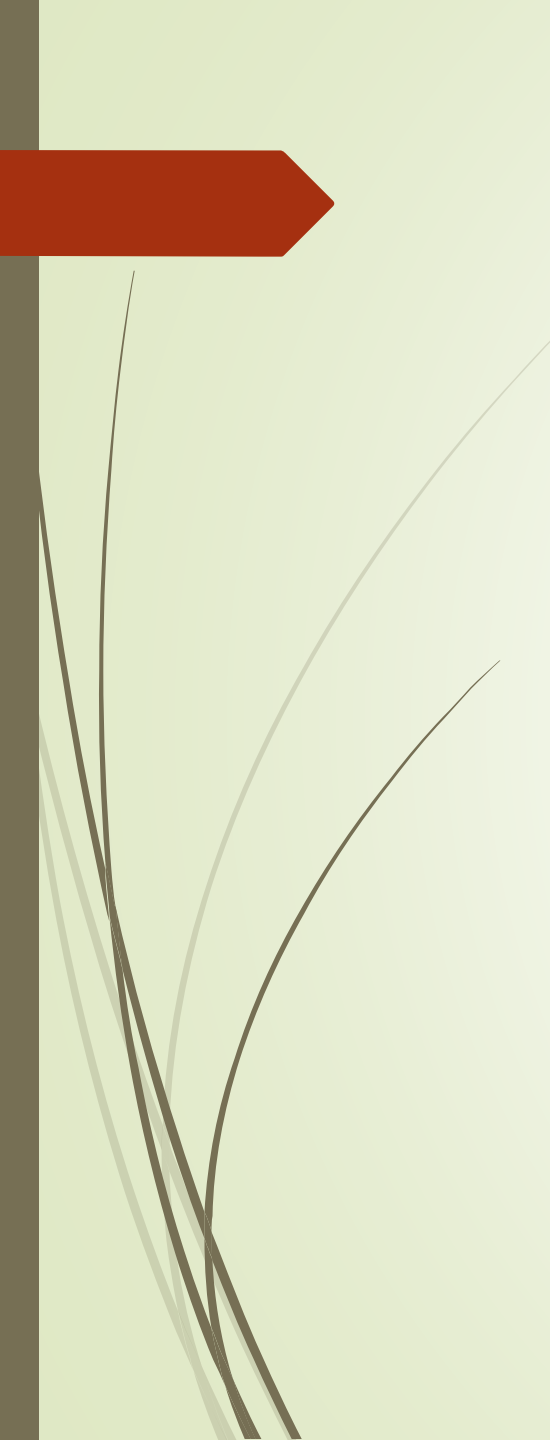

**➡ 1. Мемлекеттік тіл
саясатымен айналысатын
құрылымның болуы,
мамандармен,
оқытушылармен қамтылуы**

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК	Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік тіл бөлімі туралы ереже	«17» тамыз 2021 г. 7 беттен 1-бет Редакция 3
---	--	--

БЕКІТЕМІН

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК Басқарма төрағасының атқарушы
Г. Ағыбаев
2021 жыл

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру Орталығы» ШЖҚ РМК Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік тіл бөлімі туралы
ЕРЕЖЕ

Нұр-Сұлтан қаласы

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК	Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік тіл бөлімінің бас маманының лауазымдық нұсқаулығы	«17» тамыз 2021 ж. 7 беттен 1-бет Редакция 2
---	--	--

БЕКІТЕМІН

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК Басқарма төрағасының міндетін атқарушы
Г. Ағыбаев
2021 жыл

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК Іс жүргізу және мемлекеттік тіл бас маманының (мемлекеттік тілді дамыту бойынша) нұсқаулығы

Нұр-Сұлтан қ.

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК	Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік тіл бөлімінің бас маманының лауазымдық нұсқаулығы	«17» тамыз 2021 ж. 7-ден 1-бет Редакция 2
---	--	---

БЕКІТЕМІН

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК Басқарма беріткен міндетін атқарушы
Г. Ағыбаев
2021 жыл

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицина орталығы» ШЖҚ РМК
Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік
тіл бөлімінің бас маманының – архивариус
лауазымдық нұсқаулығы

Нұр-Сұлтан қ.

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК

Қазақстан Республикасындағы тіл саясатын іске асырудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы бойынша мемлекеттік тілді оқыту курсының тыңдаушыларын белгілеу журналы

Нұр-Сұлтан 2022 ж.

Зұлхайдарқызы Нұрсәуле

Білімі, мамандығы:

2017-2019 ж. – М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті, Қашықтықтан оқыту институты 5B050700 - «Менеджент» мамандығы;
2011-2013 ж. - Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті 6M020005 – «Филология: қазақ филологиясы» мамандығы (магистр);
2007-2011 ж. - Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы (бакалавр)

Жұмыс тәжірибесі:

2018 ж. ақпан бастап – ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК ІЖЖМТБ бөлімінің бас маманы;
2016-2018 ж. – Астана қаласы әкімдігі ШЖҚ «Перинаталдық орталық» МКК қазақ тілі оқытушысы;
2012 -2016 ж. – Астана қаласы Тілдерді дамыту басқармасы «Руханият» орталығының кадр инспекторы;
2011-2012 ж. – Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Филология факультеті деканатының жоғарғы білікті лаборанты;

Қосымша мәліметтер:

Марапаттар

2021 жыл Медицина қызметкері күні мерекесіне орай денсаулық сақтау саласындағы жемісті еңбегі мен еліміздің денсаулық сақтау жүйесін дамытуға қосқан үлесі үшін алғыс хат (Денсаулық сақтау министрінің атынан);

2020 жыл Жедел медициналық жәрдем қауымдастығы атынан алғыс хат

2019 жыл Медицина қызметкері күніне орай денсаулық сақтау жүйесін дамытуға қосқан үлесі және осы саладағы жемісті еңбегі үшін құрмет грамотасы;

2017 жыл «Мәңгілік Ел: Қазақстанның кемел болашағы» II республикалық байқауының «Жас дарын» медалінің иегері;

2016 жыл «Мәңгілік Ел: Қазақстанның кемел болашағы» I республикалық байқауының «Денсаулық саласындағы үздік тіл маманы» мадақтамасы;

2013 ж. Қазақстан халқы тілдерінің XIV қалалық фестиваліне орай Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі, ұлттық руханиятымыздың алтын арқауы – қазақ тілінің қолданыс аясын кеңейтудегі, елдік мұраттарды насихаттаудағы ерен еңбегі үшін алғыс хат.

2012 ж. ҚР білім беру жүйесіндегі еңбегі, жоғарғы кәсіби біліктілігі, Еуразия ұлттық университетінің қоғамдық өміріне белсенді қатысқандығы және жастарға білім беру мен тәрбиелеудегі қосқан үлесі үшін марапаттау грамотасы;

Ғылыми мақалалар:

Семей қаласының мемлекеттік медицина университеті «Терминдерді біріздендіру мәселелері» атты республикалық терминологиялық конференцияның мақалалар жинағы. «Салалық терминдерді аударудың негізгі қағидалары» (2018 ж. 28 қыркүйек) – 70 б.

С.Ж.Асфендияров атындағы Ұлттық медицина университеті «Салалық терминдерді қалыптастырудың ғылыми-әдістемелік негіздері» атты республикалық терминологиялық конференцияның мақалалар жинағы. «Медициналық терминдерді латын әліпбиіне көшірудегі емле ережелер мәселесі» (2019ж.12 сәуір) – 86 б.

«Астана медицина университеті» КеАҚ «Медициналық білім беру – мемлекеттік тіл аясында» республикалық терминологиялық конференциясына қатысқандығы үшін сертификат.

Тіл мамандарының біліктілік арттыру курстары

Настоящим сертификатом
подтверждается, что

Зұлхайдарқызы Нұрсәуле

*успешно завершила обучение в
Казахстанской Академии Перевода на курсе
«Применение CAT-инструмента SMARTCAT»
в языковой паре русский-казахский,
в объеме 6 академических часов*

20 декабрь 2021 г.
г. Нур-Султан

Директор
ТОО «Казахстанская Академия перевода»
Лоенко А.В.
Преподаватель
Калтенова А.Н.

№ 137

Настоящим сертификатом
подтверждается, что

Бактиярова Меруерт Ораловна

*успешно завершила обучение в
Казахстанской Академии Перевода на курсе
«Применение CAT-инструмента SMARTCAT»
в языковой паре русский-казахский,
в объеме 6 академических часов*

20 декабрь 2021 г.
г. Нур-Султан

Директор
ТОО «Казахстанская Академия перевода»
Лоенко А.В.
Преподаватель
Калтенова А.Н.

№ 138

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

«ӨРЛЕУ» БІЛІМДІЛІК АРТТЫРУ
ҰЛТТЫҚ ОРТАЛЫҒЫ АҚШОНЫҢ ҚҰРАМЫ
АО «НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ «ӨРЛЕУ»

СЕРТИФИКАТ

Осы сертификат / Настоящим подтверждается, что

Зұлқайдарқызы Нұрсәуле

прошел (ла) курс повышения квалификации на тему

**ПЕДАГОГТЕРДІҢ ЦИФРЛЫҚ ҚҰЗЫРЛЫҒЫН ДАМУ
РАЗВИТИЕ ЦИФРОВЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ ПЕДАГОГОВ**

тақырыбында біліктілікті арттыру курсынан өткенін растайды

«Өрлеу» БАҰО» АҚ Басқарма Төрағасы
Председатель АО «НЦПК «Өрлеу»

А.Мухаметжанова

Сертификат білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлері мен оларға теңестірілген тұлғаларға
білікті санаттарын (ростай) үшін аттестаттаудан өтуге жарамсыз

Сертификат не является документом для прохождения аттестации на присвоение (подтверждение)
квалификационных категорий педагогическим работникам и приравненным к ним лицам

Берілген күні:
Дата выдачи:

22.09.2021

№ 187662

Сабақ барысы

Қазақ тілі кабинеті

Марапаттар

Марапаттар

2. 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік тіл саясатын жүзеге асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК
ұжымында Қазақстан Республикасындағы тіл саясатын іске асырудың 2020-2025 жылдарға арналған
мемлекеттік бағдарламасын денсаулық сақтау жүйесінде іске асыру жөніндегі
2021 жылға арналған іс-шаралар жоспары

№	Іс-шаралар атауы	Аяқталу формасы	Іске асырылу мерзімі	Жауаптылар
1	Тіл саясатын іске асырудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын денсаулық сақтау жүйесінде іске асыру жөніндегі 2021 жылға арналған іс-шаралар жоспарын әзірлеу	Жоспарды басшылықпен мақұлдау	Қаңтар айы	Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік тіл бөлімі
2	ҰШМУО қызметкерлері арасында мемлекеттік (латын графикасы бойынша) және ағылшын тілдерін үйрету курстарын ұйымдастыру және өткізу	Мемлекеттік және ағылшын тілдері бойынша онлайн нысанда тіл үйрету курстары	Сабак кестесіне сәйкес	Н. Зұлхайдарқызы (қазақ тілі); Бижанова А. (ағылшын тілі)
3	Орталықтың барлық бөлімшелерінде мемлекеттік тіл туралы нормативтік құқықтық актілердің сақталуын қадағалау	Анықталған кемшіліктерді жою туралы ұсыныс	үнемі	әкімшілік

4	Қызметкерлерді мемлекеттік тілде іс-жүргізу әдістемелік құралдармен қамтамасыз ету	Оқу-әдістемелік құралдармен қамтамасыз ету	тұрақты	әкімшілік
5	ҰШМУО қызметкерлеріне қазақ тілінде құжаттарды әзірлеуге консультациялық және әдістемелік көмек көрсету	Құжат айналымы	тұрақты	Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік тіл бөлімі
6	Ұжымның мәдени іс-шараларын мемлекеттік тілде жүргізу. «Армысың, әз Наурыз!» мерекесін ұйымдастыру және өткізу	Хаттама	Атаулы мерекелерге сәйкес	Әкімшілік Кәсіподақ комитеті
7	Электронды құжат айналымның, орталық сайтының қазақшалануын қадағалау	Құжат айналымы	тұрақты	Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік тіл бөлімі
8	Мемлекеттік тілді дамыту мәселесімен айналысатын мамандарды тағылымдамадан өткізу	ҚР ДСМ тағылымдама	Маусым-шілде	мемлекеттік тілді дамыту маманы
9	Қазақстан Республикасы халқының тілдері күніне арналған іс-шаралар өткізу	Хаттама	Қыркүйек	мемлекеттік тілді дамыту маманы
10	Тұңғыш Президент күніне, Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік мерекесіне орай мерекелік іс-шаралар ұйымдастыру	Хаттама	желтоқсан	әкімшілік

Жоспарды әзірлеген
мемлекеттік тілді дамыту маманы

ІҚЖжМТ бөлім бастығы

Н. Зұлхайдарқызы

О. Мастерская

3. Ұйымдағы мемлекеттік тілді қолдану деңгейі мен сапасы туралы

Стандарттық операциялық процедура

 НАЦИОНАЛЬНЫЙ КООРДИНАЦИОННЫЙ ЦЕНТР ЭКСТРЕННОЙ МЕДИЦИНЫ

Asystole P.E.A V.T V.F

**Guidelines 2015 for Cardiopulmonary Resuscitation & Emergency Cardiovascular Care by the AHA

ACLS
Медициналық персоналға арналған ACLS реанимациясы
АНА сәйкес 2020 жылғы жаңартылған

Толық ақпарат №3 папкада

 НАЦИОНАЛЬНЫЙ КООРДИНАЦИОННЫЙ ЦЕНТР ЭКСТРЕННОЙ МЕДИЦИНЫ

Asystole P.E.A V.T V.F

**Guidelines 2015 for Cardiopulmonary Resuscitation & Emergency Cardiovascular Care by the AHA

BLS (1-күн)
АНА 2015 жылғы жаңартуға сәйкес
Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы

БҰЙРЫҚ

№ 19.04.2022

Нұр-Сұлтан қаласы

Тіл саясатын іске асыру жөніндегі
2022 жылға арналған іс-шаралар
жоспарын бекіту туралы

ПРИКАЗ

№ 43

Город Нур-Султан

Қазақстан Республикасының тіл туралы заңының 4-бабына және «Қазақстан Республикасындағы тіл саясатын іске асырудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын денсаулық сақтау жүйесінде іске асыру жөніндегі 2022 – 2025 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігінің 2022 жылғы 9 наурыздағы № 159 бұйрығына сәйкес, **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Осы бұйрыққа № 1-қосымшаға сәйкес Қазақстан Республикасындағы тіл саясатын іске асырудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын денсаулық сақтау жүйесінде іске асыру жөніндегі 2022 жылға арналған іс-шаралар жоспары бекітілсін.

2. Осы бұйрыққа № 2 және 3-қосымшаға оқу бағдарламасы мен сабақ кестесі бекітілсін.

3. Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік тіл бөлімі мемлекеттік тілді үйрету курстарын ұйымдастырсын.

4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылауды өзіме қалдырамын.

5. Осы бұйрық қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Басқарма Төрағасы

А. Баянбаев

010000, Нұр-сұлтан қаласы, Есіл ауданы,
шоссе Қорғалжын, ғимарат 13/2
тел.: 8(7172) 701-703
факс: 8 (7172) 709-670
e-mail: info@emcrk.kz

010000, город Нур-сұлтан, район Есиль,
шоссе Коргалжын, здание 13/2
тел.: 8(7172) 701-703
факс: 8 (7172) 709-670
e-mail: info@emcrk.kz

№ 07-01/1446 от 24.12.2021

Қазақстан Республикасының
Денсаулық сақтау министрлігі

2021 жылғы 22 желтоқсандағы № 01-2-23/12437-И шығыс хатына.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК (бұдан әрі – ҰШМҰО) Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 18 наурыздағы №172 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасындағы тіл саясатын іске асырудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын денсаулық сақтау жүйесінде іске асыру жөніндегі 2020-2025 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын **тармақтарын 2021 жылғы жұмыс кезеңінде орындау бойынша ақпаратты** қосымшаға сәйкес жібереді.

Қосымша: 1 парақта.

Басқарма Төрағасы

Баянбаев А.С.

Орынд.: Н.Зұлхайдарқызы

Тел.: 709-670

Зұлхайдарқызы Н. (Главный специалист (по развитию государственного языка))

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК аппараттық кеңесінің № 11 хаттамасы

Нұр-Сұлтан қаласы

2022 жылғы 28 наурыз

сағат 10.30

Төрағалық еткен: А.С. Байнбаев

Қатысушылар:

А.Ш. Жумадилов, М.К. Отеуов, Н.К. Умирбеков, Н.Ж. Ырымбаева, Г.Р. Ағыбаев, Ф.Я. Жакенова, С.А. Аябекова, М.К. Айтқулова, А.Б. Нуртазин, Б.К. Жаркимбеков, Б.Е. Нарегеев, А.Е. Саваль, Т.М. Субанбаев, В.Г. Бородин, К.А. Кишкентаева, А.С. Бекенева, В.Т. Абдрахманова, Г.Х. Нурутдинова, Б.Н. Калмырза, С.Р. Какимова

Қатыспағандар: А.И. Косолапов, М.К. Кузер, Д.К. Мейманова, О.Е. Туякова

Күн тәртібі:

№	Атауы	Жауапты орындаушы	Мерзімі	Аяқтау нысаны
1	ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің қызметкерлерін BLS бағдарламасы бойынша өтеусіз негізде оқыту мәселесін пысықтасын.	Г.Р. Ағыбаев	02.04.2022	Ақпарат
2	Әуекомпанияларға Ақмола облысында 2022 жылға медициналық авиация желісі бойынша авиациялық қызметтерді қайта сатып алуды жариялау туралы хат дайындасын.	Б.Е. Нарегеев	3.03.2022	Ақпарат
3	Жоспар-болжамға сәйкес 2022 жылдың бірінші тоқсанындағы ұшуларға талдау жасасын.	Г.Х. Нурутдинова	01.04.2022	Ақпарат

№	Атауы	Жауапты орындаушы	Мерзімі	Аяқтау нысаны
4	Аппараттық кеңесте ҰШМУО Ахуал орталығының атқарған жұмысы туралы есепті ұсынсын.	Б.К. Жаркимбеков	Апта сайын	Ақпарат

ҚР ДСМ «ҰШМУО» ШЖҚ РМК Басқарма Төрағасы

Келісілді:

Басқарма Төрағасының орынбасары

Басқарма Төрағасының орынбасары

А. Байнбаев

А. Жумадилов

М. Отеуов

Хатшы: _____ О. Мастерская

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорны

ІСТЕР НОМЕНКЛАТУРАСЫ

№ 02-4

2020 жылға

Бекітемін

«Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК
Басқарма Төрағасы

Н. Ахильбеков
2020 жыл

Іс индек-сі	Іс атауы (том, бөлім)	Істер саны (томдар, бөлім)	Істі сақтау мерзімі (том, бөлім) жәнетізбе бойынша тармақ номері	Ескерту
1	2	3	4	5
01. Байқау кеңесі				
01-1. Байқау кеңесінің хатшысы				
01-1-1	ҰШМУО Корпоративтік басқару қағидалары		Тұрақты т. 51	Қағаз жеткізгіштегі құжаттар және оларға ұқсас электрондық құжаттар
01-1-2	ҰШМУО Байқау кеңесі туралы ереже		Тұрақты т. 51	Қағаз жеткізгіштегі құжаттар және оларға ұқсас электрондық құжаттар
01-1-3	Корпоративтік хатшы туралы ереже (көшірме)		ҚАД т. 51	Қағаз жеткізгіштегі құжаттар және оларға ұқсас электрондық құжаттар
01-1-4	ҰШМУО Байқау кеңесі отырыстарының хаттамалары және оларға құжаттар (отырыстардың күн		Тұрақты т. 16 (9)	Қағаз жеткізгіштегі құжаттар және оларға ұқсас электрондық құжаттар

		бастығы	
20	Жаркимбеков Б.К.	Жағдаяттық орталық басшысы	
21	Умирбеков Н.К.	Өкілдік директоры	

ҚР ДСМ «ҰШМУО» ШЖҚ РМК
2020 жылғы 12.12.20 № 1
СК хаттамасымен келісілді

«Қазақстан Республикасының
Ұлттық архиві» РММ
2020 жылғы 12.12.20 № 1
СТК хаттамасымен келісілді

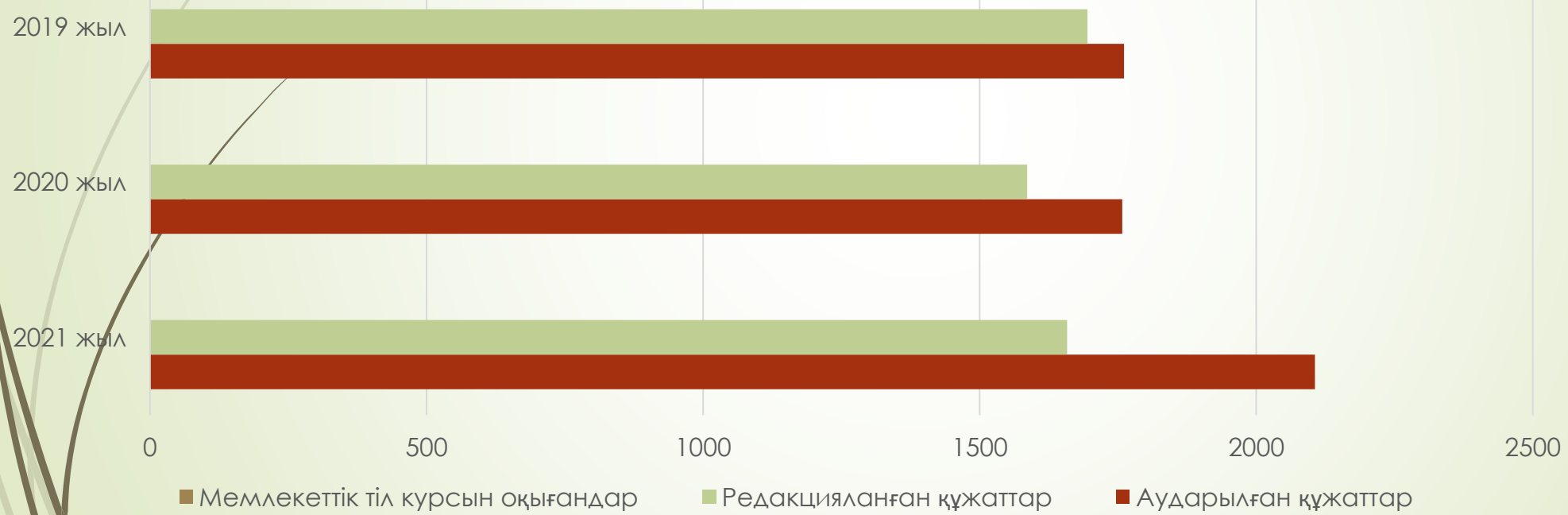

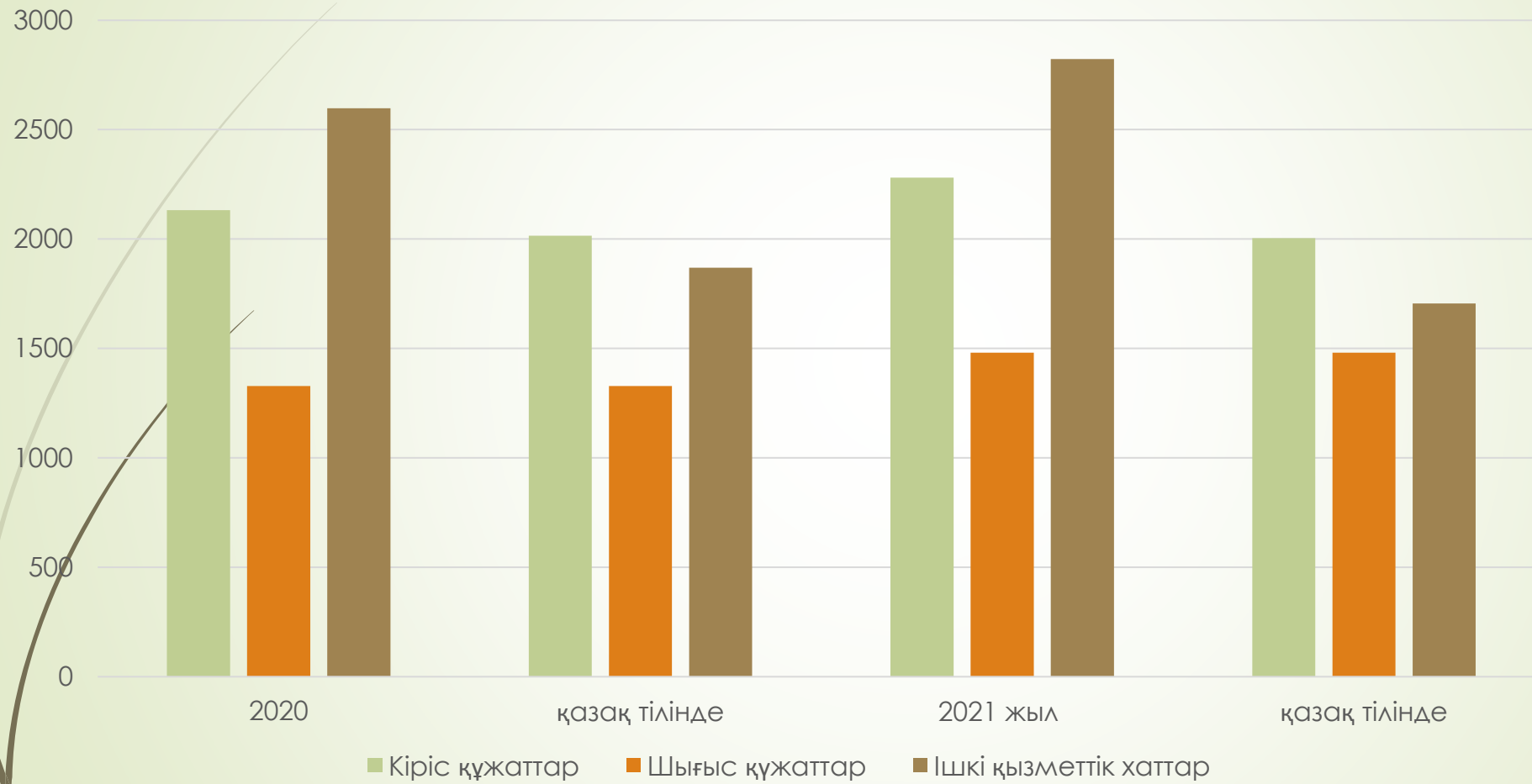
2021 ЖЫЛЫ АУДАРЫЛҒАН ҚҰЖАТТАР САНЫ – 2106

- ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің тапсырмасымен аударылған құжаттар саны – **312**
- **Қолданылатын нормативтік құқық актілер:**
- «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 7 шілдедегі №360-VI ҚРЗ Кодексі;
- «Жедел медициналық жәрдем, оның ішінде медициналық авиацияны тарта отырып көрсету қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 30 қарашадағы № ҚР ДСМ-225/2020 бұйрығы)
- «Қазақстан Республикасындағы тіл саясатын іске асырудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын денсаулық сақтау жүйесінде іске асыру жөніндегі 2022 – 2025 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 2022 жылғы 9 наурыздағы №159 бұйрығы
- Adilet.zan.kz Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі

Салыстырмалы диаграмма

Кіріс-шығыс хаттар диаграммасы

■ 4. Тіл үйрету мәселесі туралы ақпарат:

Оқу-әдістемелік кешен

Күнтізбелік-тақырыптық жоспар

БЕКІТЕМІН

ҚР ДСМ «ҰШМУО» ШЖҚ РМК

Басқарма Төрағасы

А. С. Баянбаев

» қаңтар 2022 жыл

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» мекемесінде
ҚАЗТЕСТ жүйесі бойынша қазақ тілді оқыту курсының бағдарламасы

№	Тақырыптар	Грамматикалық анықтағыш	Жаңа сөздер	Сағат
А-1 деңгейі				
1	I тарау. Танысу			
	1- сабақ	Кіріспе.	Кіруге бола ма? – можно войти? Сәлеметсіз бе! – Здравствуйте!	2
	2-сабақ	Сәлемдесу үлгілері	Танысқанымға қуаныштымын – Рад знакомству с вами	2
2	II тарау. Отбасы			
	1-сабақ	Тәуелдік жалғау	Аға – брат Сіңлі – младшая сестра	2
	2-сабақ	Тәуелдік жалғау	Неше жаста – сколько лет? Жұбай - супруг	2
3	III тарау. Мекенжай			
	1-сабақ	Жатыс септік	Төрлетіңіз! – приходите на почетное место Қайда? – где?	2

	2-сабақ	Реттік сан есім. Сұраулық шылаулар	Ықшамаудан – микрорайон Екінші - второй	2
4	IV тарау. Жұмыс			
	1-сабақ	Жіктік жалғау	Болап жұмыс істеймін – работаю Дәрігер – врач	2
	2-сабақ	Жатыс септік	Әкімдік – акимат Жұмыс іздеу – искать работу	2
5	V тарау. Азық-түлік			
	1-сабақ	Ауыспалы осы шақ	Асыңыз дәмді болсын! – Приятного аппетита! Қанша тұрады? – сколько стоит?	2
	2-сабақ	Ілік септік	Сауданызға рақмет! – Спасибо за покупку! Келіп тұрыңыз!- Приходите еще!	2
6	VI тарау. Бос уақыт			
	1-сабақ	Табыс септік	Қайырлы таң! – Доброе утро! Қайырлы күн! – Добрый день! Қайырлы кеш! – Добрый вечер! Қайырлы түн! – Доброй ночи!	2
	2-сабақ	Көмектес септік	Оқасы жоқ! – Не за что! Аптасына неше рет? – сколько раз в неделю?	2
7	VII тарау. Ауа райы			
	1-сабақ	Барыс септік	Сапарыңыз сәтті болсын! – Счастливого пути! Бұлтты – облачный	2
	2-сабақ	Ауыспалы келер шақ. Жатыс септік	Боран – метель, буран Салқын – прохладно	2
8	VIII тарау. Киім			
	1-сабақ	Көптік жалғау	Аяккіім – обувь Белдемше – юбка	2
	2-сабақ	Сын есім. Күшейтпелі шырай	Ыңғайлы – удобный Қолшатыр – зонт	2

A2 деңгейі				
1	I тарау. Отбасы			
	1-сабақ	Тәуелдік жалғау. Шығыс септік. Нақ осы шақ, жай түрі	Қара шаңырақ – очаг отчего дома Менгеру – владение	2
	2-сабақ	Жіктік жалғау. Тәуелдік жалғау. Иелік форма.	Ағайынды – братья Бөле – двоюродный (дети сестер)	2
2	II тарау. Ғимараттар			
	1-сабақ	Тәуелдік жалғауының III жағы	Автотұрақ – стоянка Ғимарат – здание	2
	2-сабақ	Тәуелденген сөзге барыс септіктің жалғануы. –уға болады. Бұйрық райдың II жағы	Аласа – низко Көше бойы – по улице, вдоль улицы	2
3	III тарау. Әуесқойлық			
	1-сабақ	Нақ осы шақ, күрделі түрі. – нан астам. – шы/-ші жұрнағы	Әуестену – увлекаться Төсбелгі – значок	2
	2-сабақ	-ша/-ше жұрнағы. – лық жұрнағы. Жинақтық сан есім. Шартты рай	Іс-шара – мероприятие Ән шырқау – петь	2
4	IV тарау. Уақыт			
	1-сабақ	Тәуелденген сөзге табыс септігінің жалғануы. ...-дан ...-ға дейін, ...-дан бері, ...-ғанда қосымшасы, ...-дан кетті, ...-ға қалды.	Уақыт – время Жарым – половина	2
	2-сабақ	-сыз/-сіз болымсыз жұрнағы. Өз есімдігі. Қалау рай	Тәулік – сутки Сағат тілі – стрелки часов	2
5	V тарау. Есімдер сыры			
	1-сабақ	Көптік жалғау. Туралы шылау. Да/де/та/те жалғаулығы	Азан шақырып ат қою – обряд наречения именем новорожденного по канонам ислама	2
	2-сабақ	-еке/-әке қосымшасы. –дай/-дей жұрнағы. Бапалық, бәрі есімдіктері	Ежелгі – древний Айтқаның келсін! – Пусть исполнятся твои желания!	2

6	VI тарау. Адам келбеті			
	1-сабақ	...-дан кейін/соң. Алу етістігі. ...-ға қарағанда	Акқұба – светлокжий Келбет – внешность	2
	2-сабақ	-лы/-лі, -ды/-ді, -ты/-ті жұрнағы	Қиғаш қас – дугобразные брови Салмақ – вес	2
7	VII тарау. Үй-пәтер			
	1-сабақ	Көру көмекші етістігі. Есімше	Аспалы шам – люстра Шаршы метр – квадрат метр	2
	2-сабақ	-ғанша қосымшасы	Ақжайма – простыня Жастық – подушка	2
8	VII тарау. Менің елім			
	1-сабақ	Ауыспалы осы шақ. Өткен шақ (кайталау)	Бұлақ – родник Қорық – заповедник	2
	2-сабақ	-лы/-лі жұрнағы. Тыйымдар	Атамекен – родина предков Тіршілік иесі - существо	2

B1 деңгейі

1	I тарау. Қарым-қатынас			
	1-сабақ	Бұрынғы өткен шақ	Түсіністік – понимание Танысып қой! - Познакомься	
	2-сабақ. Достық	Сын есім. Салыстырмалы шырай	Адал – честный Қай жақтансың? – Ты откуда?	
2	II тарау. Баспасөз			
	1-сабақ	Ауыспалы өткен шақ	Атақты – знаменитый Көгілдір экран – голубой экран	
	2-сабақ	Септеулік шылаулар	Көрермен – зритель Тікелей эфир – прямой эфир	
3	III тарау. Өмір сүру салты			
	1-сабақ	Мақсатты келер шақ	Жиһаз – мебель Қоныстарыңыз құтты болсын! – С новосельем	
	2-сабақ	Болымсыздық есімдігі	Әлеуметтік желілер – социальные сети	

			Ө. ...рай – к сожалению	
4	IV тарау. Саяхат			
	1- сабақ	Бұйрық райы + деп едім	Әуежай – аэропорт Күнделік – дневник	2
	2- сабақ	Болажалдық келер шақ	Мәдениет – культура Теңіз жағасы – берег моря	2
5	V тарау. Тұлға			
	1- сабақ	Сын есім тудырушы жұрнақтар	Дарынды – одаренный Жолы болғыш - везунчик	2
	2- сабақ	Есімшенің анықтауыштық қызметі	Адамзат – человечество Мәңгілік – вечный	2
6	VI тарау. Мамандықтың бәрі жақсы			
	1- сабақ	Зат есім тудырушы жұрнақтар	Жалақы – зарплата Шығармашылық - творческий	2
	2-сабақ	Бөлшектік сан есім	Жұмысбасты – трудоголик Көшбасшы – лидер	2
7	VII тарау. Отандық тауар			
	1- сабақ	Мөлшер үстеуі	Ауыз суы – питьевая вода Тауар сапасы – качество товара	2
	2- сабақ	Өзгелік етіс	Отандық – отечественный Тәрбие - воспитание	2
8	VIII тарау. Әлемде талай қызық бар			
	1- сабақ	Шартты рай	Қауіп – опасность Талдау жасау – сделать анализы	2
	2- сабақ	Сын есімнің шырайлары	Ақуыз – белки Ұзақ мерзімді - долгосрочный	2
B2 деңгейі				
1	I тарау. Отбасы мәселелері			
	1- сабақ	Іссапарға барар алдында	Алғыс – благодарность Парасатты – рассудительный	2
	2- сабақ	Қимыл есімі	Кіріс – доход	2

			Түбіртек – чек	8
2	II тарау. Тіл білудің пайдасы			
	1- сабақ	Қарсылықты салалас құрмалас сөйлем	Аударма – перевод Жетік - в совершенстве	2
	2-сабақ	Себеп-салдар сабақтас құрмалас сөйлем	Еңбекті бағалау – оценить труд Қазаки – свойственный казахами	2
3	III тарау. Әлем тағамы			
	1- сабақ	Ыңғайлас салалас құрмалас сөйлем	Аштық – голод Жеңіл тамақ – легкая еда	2
	2- сабақ	Келісу, растау мәнді қыстырмалар	Аққайнар – шампанское Жылқы еті - конина	2
4	IV тарау. Білімді мыңды жығар			
	1- сабақ	Күшейткіш демеуліктер	Жетілдіру – совершенствовать Зерттеу тақырыбы – тема исследования	2
	2- сабақ	Кезектес салалас құрмалас сөйлем	Біліктілік – квалификация Кеңес – совет	
5	V тарау. Мұражай, Мәдениет және тарих			
	1- сабақ	Талғаулы салалас құрмалас сөйлем	Асыл тастар – драгоценные камни Ғасыр – век	
	2- сабақ	-и/-дай/-дей/-тай/-тей... жұрнақтары	Кешенді – комплексный Тас жазулары – пиктография	
6	VI тарау. Олимпиада ұраны			
	1- сабақ	Төл сөз бен төлеу сөз	Ардагер – ветеран Жарыс - соревнование	
	2- сабақ	Сөйлемнің бірыңғай мүшелері	Алтын – золото Балуан – борец	
7	VII тарау. Экология			
	1- сабақ	... барғалы бері, ... барғалы жатыр, ... бара бастадым	Жұмыр жер – вселенная Сарапшы – эксперт	

	2- сабақ	Төл сөз бен төлеу сөз. Себеп-салдар және талғаулы салалас	Айыппұл – штраф Шылым шегу - курить	9	2
8	VII тарау. Наным-сенімдер				
	1- сабақ	Түсіндірмелі салалас құрмалас сонша, сондай, соншалық, сол, мынау. Қарсылықты салалас құрмалас сөйлем	Дұға – молитва Тыйым - запрет		2
	2- сабақ	Кезектес салалас құрмалас сөйлем	Тәуір көру предпочитать Жауапкершілік - ответственность		2
C1 деңгейі					
1	I тарау Отбасы бақыты				
	1- сабақ	Шартты бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлем	Бас екеу болмай, мал екеу болмайды. Шаңырақ көтеру – жениться; Қолға алу –взять в руки		2
	2- сабақ	Себеп бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлем	Құлағыңа алтын; Жақсы сөз жарым ырыс. Ақ тілік-доброе пожелание		2
2	II тарау. Жеті жұрттың тілін біл!				
	1- сабақ	Қарсылықты бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлем	Көзі қырағы көрермен – бдительный зритель Жауапкершілікті жүктеу – возлагать ответственность		2
	2- сабақ	Тұрақты тіркестер. Оқу – инемен құдық қазғандай.	Алтау ала болса- несплоченность, быть разрозненным; Екі ойлы болу – оказатся в двумысленном положении, раздуть;		2
3	III тарау. Денсаулық зор байлық				
	1- сабақ	Амал бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлем. Ауырып ем іздегенше, ауырмайтын жол ізде.	Бұлшық еттер- мускулатура, мускулы; Жүрек соғысы – сердцебиение; Өмірден көрген-түйгені мол жан – мудрый человек с многолетним жизненным опытом.		2

	2- сабақ	алу, қалу көмекші етістіктері	Қызмет көрсету – оказать услугу; Таңу – перевязать; Жазатайым оқиға – несчастный случай.	2
4	IV тарау. Уақыт – алтыннан да қымбат.			
	1- сабақ	Мақсат бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлем.	Асығыс болу – торопиться; поспешно; Көз жүгірту – ознакамливаться бегло; Уақыт жұмсау – тратить время.	2
	2- сабақ	«стұр», «жөнел» көмекші етістіктері	Дүниенің төрт бұрышы – весь мир, четыре стороны света; Заманауи – современный; Табыс – добыча; достижение, доход, успех;	2
5	V тарау. Адамдармен қарым-қатынас.			
	1- сабақ	Мезгіл бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлем.	Айтылған сөз атылған оқ – выстрелив, пулю не перехватишь, а слово, сказав, не поймашь; Бөркін аспанға лақтыру – ликовать.	2
	2- сабақ	дұрыс (жөн, орынды) модаь сөздері	Күмәндану – сомневаться, подозревать; Хабарлама – заявка, информация	
6	VI тарау. Сый жасаудың сыры.			
	1- сабақ	«... екен» көмекші етістігі	Айыбы жоқ – ничего страшного; Амалсыздан – вынужденно, в силу необходимости.	
	2- сабақ	... –атын (-етін, -йтын, -йтін) болды құрылымы	Көрімдім – подарок, за показ невесты или новорожденного ребенка; Білезік – браслет.	
7	VI тарау. Көпшілік алдында сөз сөйлеу			
	1- сабақ	...-ып (-іп, -п) ал (бер) көмекші етістігі	Алғашқы әсер – первое впечатление;	

			Баса назар аудару – обратить особое внимание.	
	2- сабақ	...-а (-е, -й) бер көмекші етістігі	Әдеби шеберлік – литературное мастерство; Парасат – разум, рассудок, интеллект.	2
8	VIII тарау. Гиннестің рекордтар кітабы			
	1- сабақ	Сабақтас құрмалас сөйлем	Басып шығару – издать; Таралым – тиржа.	2
	2- сабақ	Көмекші етістіктер	Айбын – величие; Көздеген максатқа жету – достичь намеченной цели; Құжат – документ.	2

Іс қағаздарын жүргізу
және мемлекеттік тіл бөлімінің
бас маманы

Н. Зұлхайдаркызы

Іс қағаздарын жүргізу
және мемлекеттік тіл бөлімі бастығы

О. Мастерская

Қазақ тілін меңгеру деңгейін бағалау жүйесі - ҚАЗТЕСТ

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі «Республикалық санитариялық авиация орталығы» ШЖҚ РМК қызметкерлерінің ҚАЗТЕСТ жүйесі бойынша сертификаттық тестілеу сынағының ведомосы

Астана қ.

(26.11.2018 ж.)

№	Тегі	Есімі	Деңгей	Бөліктер бойынша балл көрсеткіштері				Барлығы	Тестілеу нәтижесі
				Тыңдалым	Лексика - грамматика	Оқылым	Жазылым		
1	Есимов	Болат	B2	24 (80 %)	63 (90 %)	32 (64 %)	46 (92 %)	165	Сертификат
2	Жанабек	Нұрқасия	B2	24 (80 %)	65 (92,86 %)	33 (66 %)	42 (84 %)	164	Сертификат
3	Жанузакова	Амангуль	C1	22 (73,33 %)	42 (60 %)	26 (52 %)	37 (74 %)	127	-
4	Зұлхайдарқызы	Нұрсәуле	C1	23 (76,67 %)	61 (87,14 %)	34 (68 %)	46 (92 %)	164	Сертификат
5	Мұхамедқали	Дастан	C1	21 (70 %)	61 (87,14 %)	33 (66 %)	40 (80 %)	155	Сертификат
6	Отарбаев	Нуржан	B2	24 (80 %)	62 (88,57 %)	39 (78 %)	45 (90 %)	170	Сертификат

A1 – Қарапайым деңгей; A2 – Базалық деңгей; B1 – Орта деңгей; B2 – Ортадан жоғары деңгей; C1 – Жоғары деңгей.
Ескерту: Ұсынылған тест тапсырмаларының жалпы санынан 60% дұрыс жасау нәтижесін (тыңдалым бөлігі - 18 балл, лексика-грамматика бөлігі - 42 балл, оқылым бөлігі - 30 балл, жазылым бөлігі - 30 балл) яғни 120 балл жинаған тіл үйренуші сол деңгейде тілді меңгерген деп есептеледі.

Аудитория кезекшісі

А.А. Әлімқұлов
(Т.А.Ә., қолтаңбасы)

"Ұлттық тестілеу орталығы"
РМҚК директоры

Р. Әлімқұлов

ҚАЗТЕСТ жүйесін дамыту
жөніндегі басқарма басшысы

М. Мұқаметқали

М. Мұқаметқали

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ұлттық тестілеу орталығы
Мекенжайы: 010011, Астана қаласы, Жеңіс даңғылы, 60 үй
ҚАЗТЕСТ жүйесін дамыту жөніндегі басқарма
Байланыс телефондары: 8 (7172) 69 52 84, 69 52 85
Электрондық пошта info@kazakhtest.kz
Сайт www.kazakhtest.kz

Қазақ тілін меңгеру деңгейін бағалау жүйесі - ҚАЗТЕСТ

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі «Республикалық санитариялық авиация орталығы» ШЖҚ РМК қызметкерлерінің ҚАЗТЕСТ жүйесі бойынша сертификаттық тестілеу сынағының ведомосы

Астана қ.

(27.11.2018 ж.)

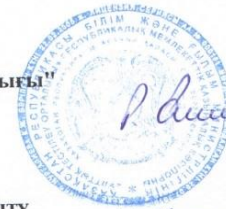
№	Тегі	Есімі	Деңгей	Бөліктер бойынша балл көрсеткіштері				Барлығы	Тестілеу нәтижесі
				Тыңдалым	Лексика - грамматика	Оқылым	Жазылым		
1	Айтқұлова	Мадина	B1	26 (86,67 %)	67 (95,71 %)	46 (92 %)	42 (84 %)	181	Сертификат
2	Бактиярова	Меруерт	B1	27 (90 %)	66 (94,29 %)	43 (86 %)	41 (82 %)	177	Сертификат
3	Жалғасбеков	Дархан	B1	26 (86,67 %)	63 (90 %)	40 (80 %)	42 (84 %)	171	Сертификат
4	Жумабаев	Бакыт	B1	24 (80 %)	54 (77,14 %)	42 (84 %)	38 (76 %)	158	Сертификат
5	Ибрашев	Арман	B1	21 (70 %)	55 (78,57 %)	43 (86 %)	38 (76 %)	157	Сертификат
6	Орынбекова	Дана	B1	23 (76,67 %)	53 (75,71 %)	41 (82 %)	37 (74 %)	154	Сертификат
7	Сейсебаева	Мира	B1	26 (86,67 %)	65 (92,86 %)	44 (88 %)	40 (80 %)	175	Сертификат
8	Токтыбаев	Асылбек	B1	18 (60 %)	60 (85,71 %)	44 (88 %)	35 (70 %)	157	Сертификат
9	Төрегелдиева	Сұлушаш	B1	21 (70 %)	60 (85,71 %)	38 (76 %)	35 (70 %)	154	Сертификат
10	Турсынбеков	Даурен	B1	20 (66,67 %)	55 (78,57 %)	21 (42 %)	36 (72 %)	132	-
11	Ырымбаева	Назигуль	B1	23 (76,67 %)	57 (81,43 %)	39 (78 %)	44 (88 %)	163	Сертификат

A1 – Қарапайым деңгей; A2 – Базалық деңгей; B1 – Орта деңгей; B2 – Ортадан жоғары деңгей; C1 – Жоғары деңгей.
Ескерту: Ұсынылған тест тапсырмаларының жалпы санынан 60% дұрыс жасау нәтижесін (тыңдалым бөлігі - 18 балл, лексика-грамматика бөлігі - 42 балл, оқылым бөлігі - 30 балл, жазылым бөлігі - 30 балл) яғни 120 балл жинаған тіл үйренуші сол деңгейде тілді меңгерген деп есептеледі.

Аудитория кезекшісі

А.А. Әлімқұлов
(Т.А.Ә., қолтаңбасы)

"Ұлттық тестілеу орталығы"
РМҚК директоры

Р. Әлімқұлов

ҚАЗТЕСТ жүйесін дамыту
жөніндегі басқарма басшысы

М. Мұқаметқали

М. Мұқаметқали

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ұлттық тестілеу орталығы
Мекенжайы: 010011, Астана қаласы, Жеңіс даңғылы, 60 үй
ҚАЗТЕСТ жүйесін дамыту жөніндегі басқарма
Байланыс телефондары: 8 (7172) 69 52 84, 69 52 85
Электрондық пошта info@kazakhtest.kz
Сайт www.kazakhtest.kz

Сабақ жоспарының үлгісі (С

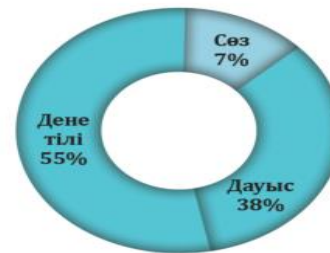
Ресми іс-қағаздары

ЖЕКЕ ТҰЛҒАҒА
ҚАТЫСТЫ ҚҰЖАТТАР

ҰЖЫМДЫҚ ҚҰЖАТТАР

Өткен сабақ:

ТІЛСІЗ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

Үйге тапсырма

Қарсылық мәнде сөйлемнің жасалу жолдары бойынша
5 сөйлем құрап, дәптерге жазу.

7. Өтірік айтқан адамның басты 7 ым-ишаратын сипаттаңыз.

Үлгі: Өтірік айтқан адам желкесін қасиды, көйлегінің жағасын тартқылайды.

Жаңа сөздер

өз атынан – от своего имени

сеніп тапсыру – доверять

тапсыру

уәкілдік – полномочие

рұқсат беру – разрешить

пайдалану – использовать

өкіл – представитель

сенімді тұлға – полномочный представитель

жеке тұлға – частное лицо

сенімхат – доверенность

мерзімі – срок

жауапкершілік – ответственность

куәландыру – заверять

мәміле жасау – сделка

қол қою – подписать

жылжымайтын мүлік – недвижимость

себеп – причина

қаржы – финансы

иелік ету – владеть

заңды тұлға – юридическое лицо

өзара – между собой

жүзеге асыру – осуществлять

Сенімхат — сенім білдірушінің өз атынан өкілдік ету үшін екінші тұлғаға берген жазбаша уәкілдігі.

Сенімхаттың мазмұндық-құрылымдық жүйесі:

- құжат атауы;
- күні, айы, жылы, мекенжайы;
- сенімхат беруші туралы толық мәлімет (аты-жөні, мекенжайы, жеке куәлік нөмірі);
- сенім білдірілетін тұлға туралы толық мәлімет (аты-жөні, мекенжайы, жеке куәлік нөмірі);
- сенім білдірілетін әрекет түрі;
- нотариалдық мекеме мөрі.

1. Тиісті сөздерді жазыңыз.

1. Мен Қаленов Азамат Дәулетұлы Мейрамбекк өз автокөлігімді _____ сеніп _____ тапсырамын.
2. Мейрамбек Дәулетұлына менің атымнан құжат тапсыруға _____ рұқсат _____ беремін.
3. Сенімхат 4 ай _____ мерзімге _____ берілді.
4. Осы сенімхатты нотариалды тұрғыда _____ куәландырамын _____
5. Сенімхат берген тұлға _____ жауапкершілікті _____ өз атына алады.
6. Жеке және заңды _____ тұлға _____ өзара сенімхат арқылы жұмыс істеуі мүмкін.
7. Ханкелді Дәулетұлы менің _____ сенімді _____ тұлғам болып табылады.
8. Бұл сенімхат _____ қаржылық _____ әрекеттерді іске асыру үшін берілді.

Грамматика

-ып береді

-ып тапсырады

-ып, -іп, -п береді / тапсырады құрылымы негізгі етістікке тіркесіп келгенде субъекті өз меншігінің немесе әрекетінің өзгенің жүзеге асыруына келісетіндігін, растайтындығын, сенім білдіретіндігін көрсетеді.

Менің атымнан қол қоюды сеніп тапсырамын.

Сенімхатты нотариус қуаландырып береді.

Көсемшенің жұрнақтары	Мысалы
1. -а, -е, -й	Ал -а, кел -е, қара -й
2. -ғалы, -гелі, -қалы, -келі	Жаз -ғалы, көр -гелі
3. -ып, -іп, -п	Бар -ып, кел -іп

«уга/уге + күрделі етістік»

-уға / -уге қосымшасы күрделі етістіктермен тіркесіп келіп, белгілі бір іс-әрекеттің орындалуына рұқсат ету, келісім беру немесе тыйым салу мағынасында жұмсалады.

Менің орныма қол қоюға сенім білдіремін.

Менің атымнан ақша алуға рұқсат етемін.

№1

МӘМІЛЕ ЖАСАУҒА СЕНІМХАТ

«_____» _____ 200__ ж. _____ қаласы

№ _____

Осы сенімхатты куәлігінің № _____, _____ берілген, мына мекенжайда

_____ тұратын _____ аты-жөні

_____ кәсіпорын атынан мәміле өткізу үшін беремін.
(кәсіпорынның атауы)

Ол _____ кәсіпорын атынан мекемелерде, ұйымдарда
(заңды тұлғаның атауы)

мәміле жүргізуге қажетті барлық құжаттарды ала алады, өзінің қолын қояды, оның ішінде осы тапсырманы орындауға байланысты барлық шарттарға қол қойып, мәміле жасай алады.

Осы сенімхат бойынша өкілдікті басқа тұлғаларға беруге болмайды.

Сенімхат _____ мерзімге берілді.

Сенімхат _____ нөмірмен тіркелді.

Басшы _____
(қолы)

№2

СЕНІМХАТ

_____ Қ., _____ Ж.

Мен, _____ жеке куәлік № _____
мекенжай өзімнің жалақымды _____ мекенжайында
тұратын азамат _____ жеке куәлік № _____
сеніп тапсырамын. Бұл үшін _____ менің атымнан барлық құжаттарға қол қою,
өтініш жазу құқығын беремін.

_____ Ж. _____
(аты-жөні, қолы)

Пікір білдіріңіз.

Сіз қалай ойлайсыз? Келісесіз әлде келіспейсіз бе? Неге?

Сенімхат – адамдар арасында бір-біріне сенудің жоқтығынан жазылады.

Сабақ кестесі

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК мекемесінің
2022 жылға арналған мемлекеттік тілді оқыту курсының сабақ кестесі

№ р/с	Апта күндері деңгейі	дүйсенбі	сейсенбі	сәрсенбі	бейсенбі	жұма
1	A1, A2 бастапқы деңгей		15.00-15.45		15.00-15.45	
2	B1, B2 жалғасытырушы деңгей			15.00-15.45		14.00-14.45
3	C1 жоғарғы деңгей				16.00-16.45	

Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік
тіл бөлімінің бас маманы

Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік
тіл бөлімінің басшысы

Н. Зұлхайдарқызы

О.А. Мастерская

БҰЙРЫҚ

№ 19.04.2022

Нұр-Сұлтан қаласы

**Тіл саясатын іске асыру жөніндегі
2022 жылға арналған іс-шаралар
жоспарын бекіту туралы**

ПРИКАЗ

№ 43

Город Нур-Султан

Қазақстан Республикасының тіл туралы заңының 4-бабына және «Қазақстан Республикасындағы тіл саясатын іске асырудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын денсаулық сақтау жүйесінде іске асыру жөніндегі 2022 – 2025 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігінің 2022 жылғы 9 наурыздағы № 159 бұйрығына сәйкес, **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Осы бұйрыққа № 1-қосымшаға сәйкес Қазақстан Республикасындағы тіл саясатын іске асырудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын денсаулық сақтау жүйесінде іске асыру жөніндегі 2022 жылға арналған іс-шаралар жоспары бекітілсін.
2. Осы бұйрыққа № 2 және 3-қосымшаға оқу бағдарламасы мен сабақ кестесі бекітілсін.
3. Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік тіл бөлімі мемлекеттік тілді үйрету курстарын ұйымдастырсын.
4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылауды өзіме қалдырамын.
5. Осы бұйрық кол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Басқарма Төрағасы

А. Байанбаев

5. Ұйым қызметкерлерінің қазақ тілін меңгеру дәрежесі

Қазақ тілін меңгеру деңгейін бағалау жүйесі - ҚАЗТЕСТ

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі «Республикалық санитариялық авиация орталығы» ШЖҚ РМК қызметкерлерінің ҚАЗТЕСТ жүйесі бойынша сертификаттық тестілеу сынағының ведомосы

(27.11.2018 ж.)

№	Тегі	Есімі	Деңгей	Бөліктер бойынша балл көрсеткіштері				Барлығы	Тестілеу нәтижесі
				Тыңдалым	Лексика - грамматика	Оқылым	Жазылым		
1	Айтымбетова	Гульмира	A2	21 (70 %)	61 (87,14 %)	39 (78 %)	43 (86 %)	164	Сертификат
2	Баймолдин	Ерик	A2	21 (70 %)	55 (78,57 %)	42 (84 %)	44 (88 %)	162	Сертификат
3	Балқыбеков	Торжан	A2	23 (76,67 %)	48 (68,57 %)	36 (72 %)	39 (78 %)	146	Сертификат
4	Балтабаева	Асия	A2	23 (76,67 %)	54 (77,14 %)	48 (96 %)	32 (64 %)	157	Сертификат
5	Бейсенбаева	Науша	A2	22 (73,33 %)	17 (24,29 %)	16 (32 %)	25 (50 %)	80	-
6	Бейсенов	Ахан	A2	17 (56,67 %)	59 (84,29 %)	41 (82 %)	45 (90 %)	162	-
7	Даулетбекова	Балжан	A2	23 (76,67 %)	28 (40 %)	0 (0 %)	32 (64 %)	83	-
8	Джузабаева	Жулдыз	A2	10 (33,33 %)	67 (95,71 %)	41 (82 %)	36 (72 %)	154	-
9	Жақенова	Фатима	A2	22 (73,33 %)	51 (72,86 %)	37 (74 %)	32 (64 %)	142	Сертификат
10	Зияданова	Айдынгүл	A2	19 (63,33 %)	58 (82,86 %)	33 (66 %)	40 (80 %)	150	Сертификат
11	Исмагулова	Райхан	A2	21 (70 %)	61 (87,14 %)	45 (90 %)	45 (90 %)	172	Сертификат
12	Казизов	Ерлан	A2	22 (73,33 %)	59 (84,29 %)	38 (76 %)	39 (78 %)	158	Сертификат
13	Куншекова	Асемгүл	A2	23 (76,67 %)	55 (78,57 %)	40 (80 %)	30 (60 %)	148	Сертификат
14	Махметов	Тимур	A2	23 (76,67 %)	61 (87,14 %)	47 (94 %)	41 (82 %)	172	Сертификат
15	Нурутдинова	Галия	A2	19 (63,33 %)	57 (81,43 %)	40 (80 %)	40 (80 %)	156	Сертификат
16	Раева	Гүлден	A2	19 (63,33 %)	56 (80 %)	35 (70 %)	31 (62 %)	141	Сертификат
17	Рахимжанов	Марат	A2	21 (70 %)	57 (81,43 %)	46 (92 %)	39 (78 %)	163	Сертификат
18	Садвақасов	Жасулан	A2	25 (83,33 %)	55 (78,57 %)	40 (80 %)	38 (76 %)	158	Сертификат
19	Салыбекова	Меруерт	A2	26 (86,67 %)	60 (85,71 %)	45 (90 %)	42 (84 %)	173	Сертификат
20	Сыдыкова	Алмат	A2	26 (86,67 %)	59 (84,29 %)	36 (72 %)	43 (86 %)	164	Сертификат
21	Таскулова	Багила	A2	22 (73,33 %)	60 (85,71 %)	44 (88 %)	35 (70 %)	161	Сертификат
22	Тасмағанбетова	Айгүл	A2	23 (76,67 %)	68 (97,14 %)	40 (80 %)	30 (60 %)	161	Сертификат
23	Темиралиева	Шолпан	A2	19 (63,33 %)	56 (80 %)	33 (66 %)	42 (84 %)	150	Сертификат
24	Тлепбергенова	Алия	A2	21 (70 %)	62 (88,57 %)	38 (76 %)	41 (82 %)	162	Сертификат
25	Толыуова	Айнур	A2	25 (83,33 %)	58 (82,86 %)	38 (76 %)	42 (84 %)	163	Сертификат
26	Тукбекова	Майя	A2	12 (40 %)	41 (58,57 %)	29 (58 %)	30 (60 %)	112	-
27	Туякова	Орал	A2	20 (66,67 %)	64 (91,43 %)	37 (74 %)	36 (72 %)	157	Сертификат
28	Шин	Евгений	A2	21 (70 %)	55 (78,57 %)	39 (78 %)	30 (60 %)	145	Сертификат

A1 – Қарапайым деңгей; A2 – Базалық деңгей; B1 – Орта деңгей; B2 – Ортадан жоғары деңгей; C1 – Жоғары деңгей.
Ескерту: Ұсынылған тест тапсырмаларының жалпы санынан 60% дұрыс жауап нәтижесін (тыңдалым бөлігі - 18 балл, лексика-грамматика бөлігі - 42 балл, оқылым бөлігі - 30 балл, жазылым бөлігі - 30 балл) яғни 120 балл жинаған тіл үйренуші сол деңгейде тілді меңгерген деп есептеледі.

Аудитория кезекшісі

А.А.Ә. (Т.А.Ә., қолтаңбасы)

"Ұлттық тестілеу орталығы"
РМҚК директоры

Р. Әлімқұлов

ҚАЗТЕСТ жүйесін дамыту
жөніндегі басқарма басшысы

М. Мұқаметқали

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ұлттық тестілеу орталығы
Мекенжайы: 010011, Астана қаласы, Жеңіс даңғылы, 60 үй
ҚАЗТЕСТ жүйесін дамыту жөніндегі басқарма

Қазақ тілін меңгеру деңгейін бағалау жүйесі - ҚАЗТЕСТ

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі «Республикалық санитариялық авиация орталығы» ШЖҚ РМК қызметкерлерінің ҚАЗТЕСТ жүйесі бойынша сертификаттық тестілеу сынағының ведомосы

(04.12.2018 ж.)

№	Тегі	Есімі	Деңгей	Бөліктер бойынша балл көрсеткіштері				Барлығы	Тестілеу нәтижесі
				Тыңдалым	Лексика - грамматика	Оқылым	Жазылым		
1	Байғабиллова	Ойгул	A1	22 (73,33 %)	53 (75,71 %)	40 (80 %)	30 (60 %)	145	Сертификат
2	Жүніс	Әсем	A1	22 (73,33 %)	66 (94,29 %)	48 (96 %)	40 (80 %)	176	Сертификат
3	Курбанова	Жанагуль	A1	26 (86,67 %)	68 (97,14 %)	48 (96 %)	41 (82 %)	183	Сертификат
4	Майбалаев	Ануар	A1	25 (83,33 %)	60 (85,71 %)	44 (88 %)	38 (76 %)	167	Сертификат
5	Мастерская	Оксана	A1	12 (40 %)	27 (38,57 %)	14 (28 %)	12 (24 %)	65	-
6	Нарегеев	Бауыржан	A1	27 (90 %)	65 (92,86 %)	43 (86 %)	30 (60 %)	165	Сертификат
7	Чокаева	Гүлжан	B1	24 (80 %)	59 (84,29 %)	41 (82 %)	38 (76 %)	162	Сертификат

A1 – Қарапайым деңгей; A2 – Базалық деңгей; B1 – Орта деңгей; B2 – Ортадан жоғары деңгей; C1 – Жоғары деңгей.
Ескерту: Ұсынылған тест тапсырмаларының жалпы санынан 60% дұрыс жауап нәтижесін (тыңдалым бөлігі - 18 балл, лексика-грамматика бөлігі - 42 балл, оқылым бөлігі - 30 балл, жазылым бөлігі - 30 балл) яғни 120 балл жинаған тіл үйренуші сол деңгейде тілді меңгерген деп есептеледі.

Аудитория кезекшісі

А.А.Ә. (Т.А.Ә., қолтаңбасы)

"Ұлттық тестілеу орталығы"
РМҚК директоры

Р. Әлімқұлов

ҚАЗТЕСТ жүйесін дамыту
жөніндегі басқарма басшысы

М. Мұқаметқали

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ұлттық тестілеу орталығы
Мекенжайы: 010011, Астана қаласы, Жеңіс даңғылы, 60 үй
ҚАЗТЕСТ жүйесін дамыту жөніндегі басқарма
Байланыс телефондары: 8 (7172) 69 52 84, 69 52 85
Электрондық пошта info@kazakhtest.kz
Сайт www.kazakhtest.kz

«Қазақстан Республикасындағы тіл саясатын іске асырудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын денсаулық сақтау жүйесінде іске асыру жөніндегі 2022 – 2025 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігінің 2022 жылғы 9 наурыздағы № 159 бұйрығына сәйкес атқарылған жұмыстар бойынша есептеме

Басқарма Төрағасы– Баянбаев Арман Сейітқанұлы
Басқарма Төрағасының орынбасарының міндетін атқарушы – Косолапов Андрей Игоревич
Мемлекеттік тіл курсының оқытушы – Зұлхайдарқызы Нұрсәуле
Аудармашы –Бақтиярова Меруерт Оралқызы

ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК мекемесінің жыл сайынғы кешенді жоспарына «Тілдерді дамыту және мемлекеттік тілде іс жүргізу» мәселесі енгізілген.

«Тіл туралы» Заңның орындалу барысы жөнінде құжаттар және бұйрықтар бар. Қазақстан Республикасының «Тіл туралы» заңының 4-бабы орындалу бойынша мекеменің құрылымдық бөлімшелерінің жұмыстары 2013 жылдан бастап: *бұйрықтар, өтініштер, тіркеу журналдары, хаттамалар, шарттар, жеке іс қағаздары, анықтама т.б. құжаттар* екі тілде жүргізіледі. Сыртқы серіктестермен жасалатын барлық Шарттар, Меморандумдар, кіріс-шығыс хаттар екі тілде жүргізіледі.

Сыртқы жарнама мен көрнекі ақпарат «Тіл туралы» заңнамаға сәйкес ілінуі үнемі қадағаланады. Мемлекеттік рәміздер мекеменің мәжіліс залында заңнамаға сәйкес орналасқан.

Мекеменің барлық ақпараттық бұрыштары екі тілде жабдықталған.

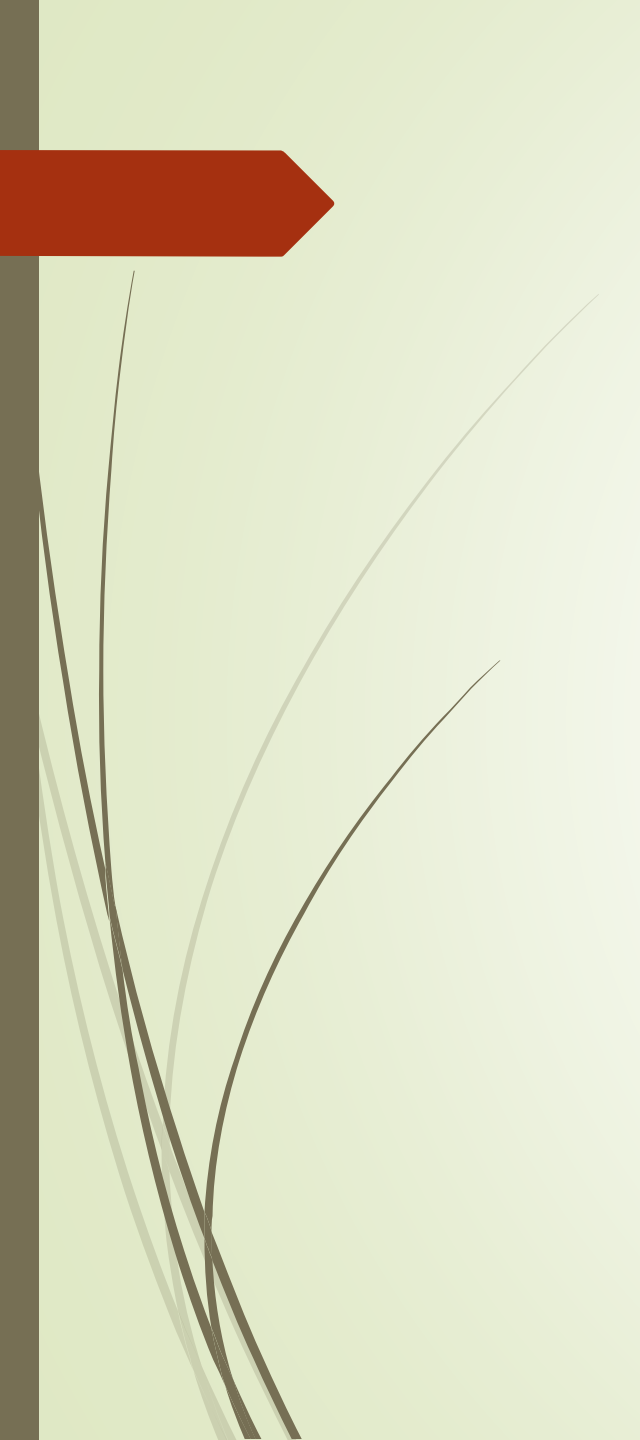
«Қазақстан Республикасындағы тіл саясатын іске асырудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарлама» бойынша әр жылы *Наурыз мерекесі, Ата заңымызға арналған салтанатты кеш, Медицина қызметкерлерінің төл мерекесі, Қазақстан халқының тілдер күні мерекесі, Тәуелсіздік күніне* орай салтанатты шаралар мемлекеттік тілде бекітілген іс-шаралар жоспарына сәйкес өткізіледі. Мекеме ұжымы республикалық, қалалық байқауларға үнемі белсенділікпен қатысады. 2017 жылдың қараша айында өткен «Мәңгілік ел: Қазақстанның кемел болашағы» II республикалық байқауында «**Үздік сайт**» аталымының жеңімпазы атанды. Мемлекеттік тіл курсының оқытушы Зұлхайдарқызы Нұрсәуле «Мәңгілік ел: Қазақстанның кемел болашағы» II республикалық байқауында «Жас дарын» аталымы бойынша төсбелгі иеленді. Көптеген конференцияларға қатысып, медицина саласындағы тіл мәртебесі аясындағы ғылыми мақалалар жарық көрді. Тіл мамандары Бақтиярова М.О., Зұлхайдарқызы Н. министрліктің хаты бойынша Денсаулық сақтау министрлігінің Тіл басқармасында тағылымдамадан өтеді. Денсаулық сақтау министрі атынан құрмет грамотасы мен алғыс хат иеленді.

Қызметкерлердің мемлекеттік тілді еркін және тегін меңгеруіне қажетті жағдай қазақ тілі кабинетінде жасалынған. Кабинет компьютер, проектор, тақта, кітаптармен жабдықталған. Тіл үйренуге арналған 30-ден аса оқулық, 15-ке тарта сөздік бар, бейне-, аудио-дискілерімен жабдықталған. Қызметкерлердің қазақ тілі курсына қатысу деңгейі жоғары, қазақ тілі курсы әр жылы ұйымдастырылып отырады.

Орталықта жалпы – 150 қызметкер, ал 37 қызметкер ҰШМҰО Алматы қаласындағы Өкілдікте жұмыс істейді.

Қазақ тілін меңгеру деңгейі	Басшылар		Дәрігерлер		Орта мед.қызметкерлер		Әкімшілік-басқару персоналдары	
Қазтест бағалау жүйесі бойынша	қазақ	Өзге ұ.ө.	қазақ	Өзге ұ.ө.	қазақ	Өзге ұ.ө.	қазақ	Өзге ұ.ө.
A1				8				8
A2		1				11		17
B1			4		12		36	
B2	3		13		21		15	
C1							3	
барлығы	3	1	15	8	33	11	54	25

«Қазақстан Республикасындағы тіл саясатын іске асырудың 2020 - 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 31 желтоқсандағы № 1045 қаулысы бойынша нысаналы индикаторларының бірі – қазақ тілін меңгерген ересек азаматтардың үлесін «Қазтест» жүйесі бойынша айқындау. ҰШМҰО-ның басшылық бастамасымен мекеме қаражаты есебінен 107 қызметкері **ҚАЗТЕСТ жүйесі бойынша сертификаттық тестілеуге қатысып, оның 76-сы: A1 дейгейін – 37, A2 дейгейін – 23, B1 дейгейін – 11, B2 дейгейін – 3, C1 – 2 қызметкер сертификат иеленді.** Жұмысқа жаңадан қабылданған қызметкерлерді диагностикалық тестілеуден өткізу 2022 жылға арналған жылдық жоспарға енгізілді.

Әрбір қызметкердің жеке оқуына мүмкіндік жасалынған. Бөлімшелердің саласы бойынша сөздіктер жинастырылған, мысалы: дәріханалық терминдер, медициналық блок терминдер сөздігі, әкімшілік терминдер сөздігі. Барлық атқарылған іс-шаралардың құжаттары кабинетте бар.

Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығының ұжымы басшылық бастамасымен **мекеме қаражаты есебінен** қазақ тіліндегі мынадай мерзімдік басылымдарға жазылады:

1. Егемен Қазақстан
2. Ана тілі
3. Қазақ
4. Қазақ тілі сабақтары тілі
5. Тіл журналы
6. Пайдалы кеңестер
7. Денсаулық және отбасы
8. Қазақ тілін үйренейік
9. Аңыз адам
10. Іс қағаздарын жүргізу

Мекеменің тіркеу бөлімінің құжаттары екі тілде толтырылады. Бланк өнімдері, тіркеу журналдары екі тілде.

Күнделікті кезекші бригада есебі мемлекеттік тілде жүргізіледі, лездемелер хаттамасы мемлекеттік тілде ғана жазылады. Барлық бөлімшелердің жұмыс жоспарлары екі тілде бекітілген. Бөлімшелердегі ақпарат бұрыштары екі тілде жабдықталған. Тіркеу журналдары мемлекеттік тілде толтырылады.

Орталықтың барлық бөлімшелерінде медициналық сөздіктер, оқулықтар, терминдер журналы бар.

2019 жылы ҚР ДСМ «Республикалық санитариялық авиация орталығы» ШЖҚ РМК атауы ҚР ДСМ «Ұлттық шұғыл медицинаны үйлестіру орталығы» ШЖҚ РМК болып өзгеруіне байланысты сайт ақпараттары толықтай қаралып қазақшаланды.

Аталған ақпараттар бекітілген жоспар тармақтары бойынша атқарылған жұмыстар туралы жыл соңындағы есептемеде беріліп отырады.

6. Ұйым басшысы тарапынан мемлекеттік тілді дамытуға бөлінген қаражат:

Қазақ тілі кабинетінің жабдықтары

Оқулықтар және мерзімдік басылымдар

Тіл мамандарын біліктілік арттыру курсына жіберу

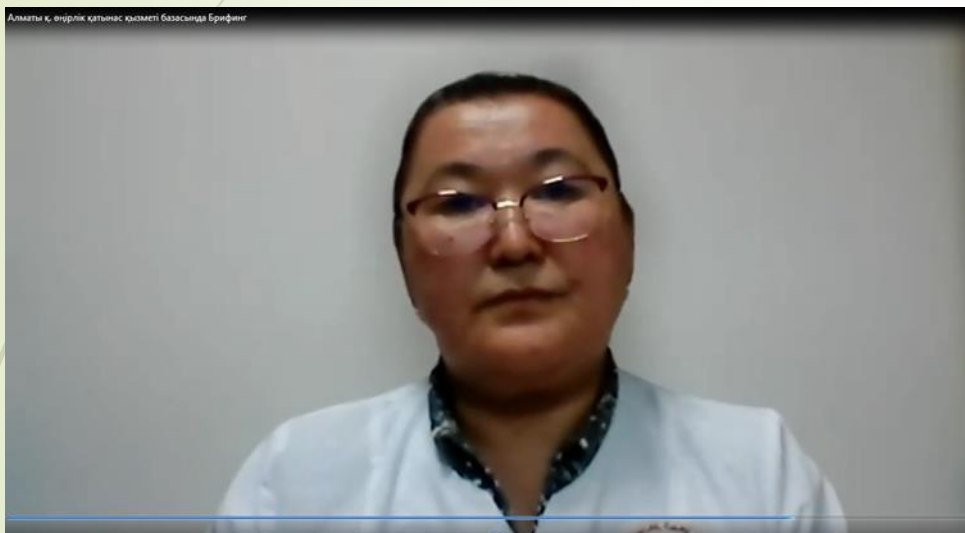
Мандайша, стенділер

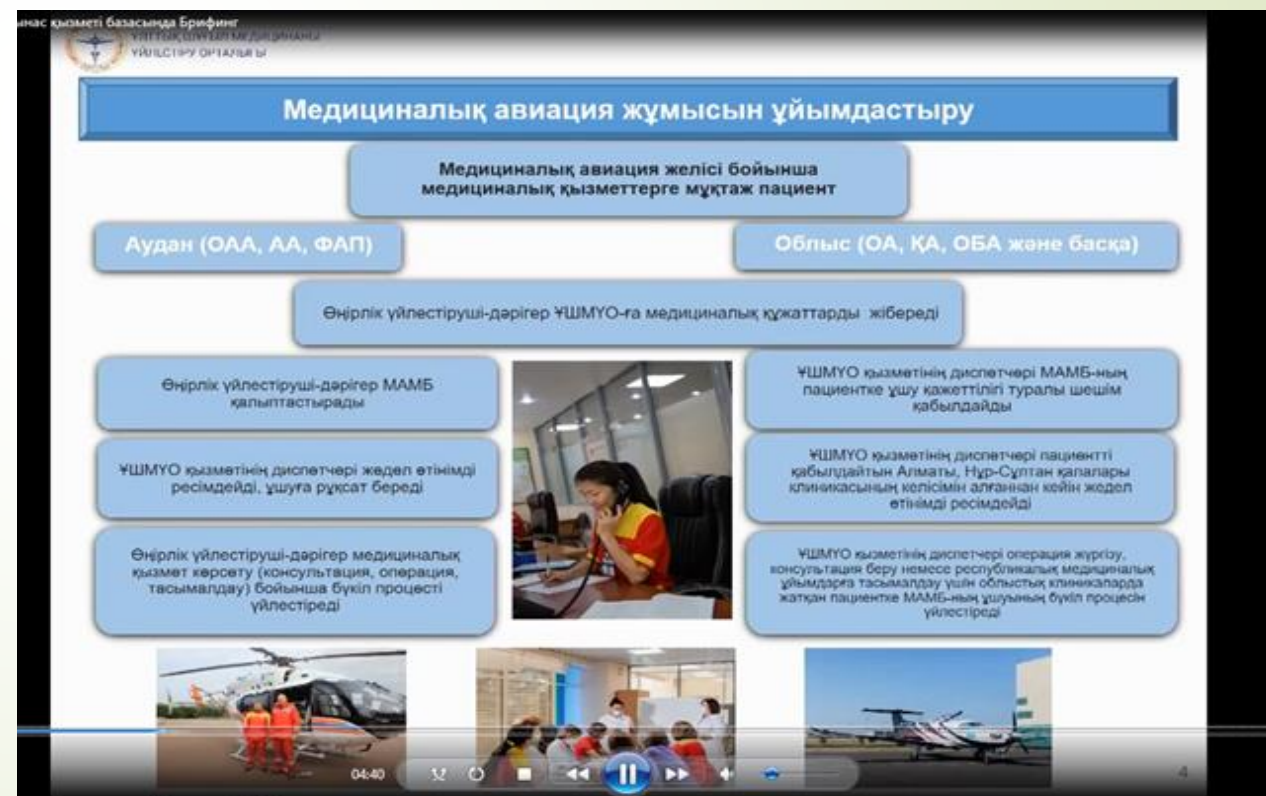

7. Ұйымдағы мемлекеттік тілдің қолдану аясы:

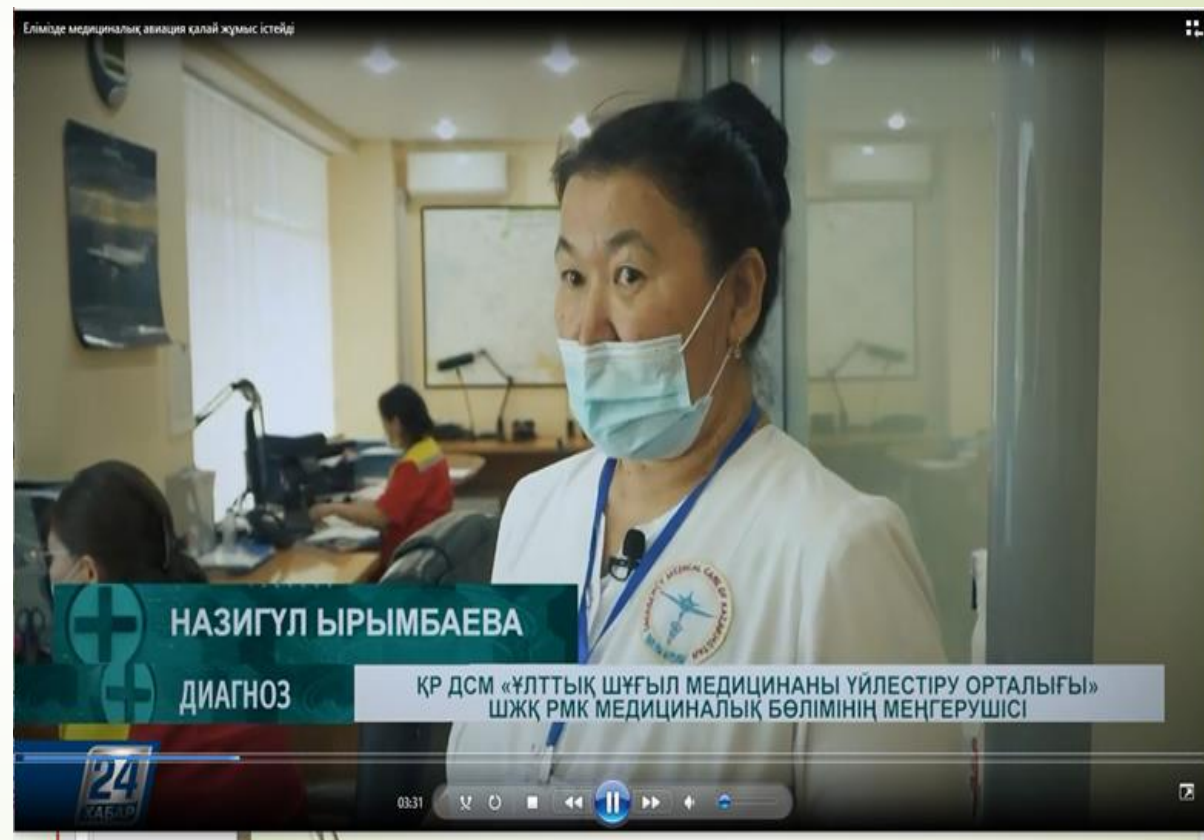
Қазақ тілінде брифинг өткізілді

Бейнеролик 1 (№7 папкада)

24 kz арнасындағы «Диагноз» бағдарламасында «Медициналық авиация қалай жұмыс істейді?» атты деректі түсірілім шығарылды

Бейнеролик №2 (№7 папкада)

Медициналық авиация қызметінің 10 жылдығына арналған түсірілім арнаға шықты

Бейнеролик 3 (№7 папкада)

Ғылыми мақалалар

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

«Салалық терминдерді қалыптастырудың ғылыми-әдістемелік негіздері»

атты республикалық терминологиялық конференцияның
МАҚАЛАЛАР ЖИНАҒЫ
12 сәуір 2019ж.

Алматы қаласы

Әдебиеттер тізімі:

1. Қазақ білімпаздарының тұңғыш съезі. – Алматы: «Атамұра», 2005. – 144
2. Байтұрсынұлы А. Бес томдық шығармалар жинағы. 3 т. – Алматы: «Алаш», 2005. – 352 б.
3. Жүсіпбек. «Емлені оңайлату жобасы» // «Жаңа мектеп». 1928. №4, 5. 34-38 бб. Кітапта: XX ғасыр басындағы қазақ тілі жөніндегі зерттеулер. – Алматы, «Қазығұрт», 2013 ж. – 640 б
4. «Ана тілі», №9 (1476), 2019 ж. «Латын әліпбиі: үміт пен күдік». Дөңгелек үстел материалы. 7-б.
5. Өміржанова Н. Қазақстандағы латын жазуының тарихи тағлымы. – Алматы: Мемлекеттік тілді дамыту институты. – 2012 ж. – 300 б.
6. Бизақов Е. Емлені ескеру керек. «Ана тілі» №7 (1161), 14-20 ақпан, 2013 ж.
7. Жеменей И. Парсыша-қазақша және қазақша-парсыша сөздік. – Алматы: Санат, – 1994 ж., – 368 б.
8. Аханов К. Тіл біліміне кіріспе. – Алматы: «Мектеп», 1965 ж., – 585

Медициналық терминдерді латын әліпбиіне көшірудегі емле ережелерінің мәселесі

Н.Зұлхайдарқызы, гуманитарлық ғылымдар магистрі
ҚР ДСМ «Республикалық санитариялық авиация орталығы» ШЖҚ РМК
Астана қаласы

Қазақ тіл білімінде термин мен терминология мәселесі әсіресе, XX ғасырдың соңғы онжылдығында күрт өзгеріске ие болып, ерекше қарқынмен зерттеле бастады. Бұған себеп – әдеби тіліміздің терминологиялық жүйесінің «қазақылану» сипаты болды. Бүгінгі таңда термин жасау ісіне ұлттық мүдде тұрғысынан қайта қарау немесе кезіндегі А.Байтұрсынұлы бастаған ұлтжанды қазақ зиялыларының терминжасам тәжірибесін жалғастыру ісі қайта жанданды.

Академик Ә.Қайдар терминология бойынша қазіргі атқарылып жатқан алуан түрлі жұмыстарға былайша баға береді: «Өлеңге әркімнің-ақ бар таласы...» деп ұлы Абай айтқандай, қоғамда күн санап туындап жатқан жаңа ғылыми-техникалық ұғым-түсініктерді тілімізде бедерлеп-белгілеу қажеттігіне байланысты толассыз тоғытылып, пайда болып жатқан қат-қабат сөз тасқыны – терминдерге терминология саласындағы мамандар ғана емес, сол терминдерді қолданушы қалың жұртшылықтың да енжар қарауы мүмкін емес. Сондықтан болар, кез келген сауатты, саналы азамат, жалпы зиялы қауым «термин» десе болды, арқасы қозып, оның төңірегінен өрбіп, мәңгі-бақи бітпейтін дау-дамайына араласа кетеді, өз пікірін айтқысы келіп тұрады» [1, 15-16].

«Терминдерді біріздендіру мәселелері» тақырыбында республикалық терминологиялық конференция

Республиканская терминологическая конференция «Проблемы унификации терминов»

Семей, 2018

1. Латинский язык и основы медицинской терминологии: учебник. / А. З. Цисык, Е. С. Швайко. - М.: Медицина, 2009
2. Фармацевтический словарь - www.apteka-irk.ru
3. Татаренко Т.Д., Нурмухамбетова Б.Н., Лисарили Е.К. МЕДИЦИНСКАЯ ТЕРМИНОЛОГИЯ НА ЗАНЯТИЯХ ЛАТИНСКОГО ЯЗЫКА // Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. - 2016. - № 8-2. - С. 304-306;

САЛАЛЫҚ ТЕРМИНДЕРДІ АУДАРУДЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАЛАРЫ

Зұлхайдарқызы Н., гуманитарлық ғылымдар магистрі
Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің
«Республикалық санитариялық авиация орталығы» парашылық жүргізу
құқығындағы кәсіпорын
Астана қаласы

Кез келген тілдің қанат жайып, өрістеуі үшін оның бірнеше шарттары бар. Солардың бірі – ұлттық терминологиялық жүйенің мықты болуы. Осы мәселеге терең мән берген елдер ғылым мен білім, медицина, техника, технология және т.б. салалардағы тілдің тұтырын биіктетіп, іргетасын шығайтары анық.

Ғылым әлемінде терминологияның алатын орны айрықша. Бұған қызықтайтын, оның күрделі мәселелерін қарастыруды қаламайтын маман кем де кем.

Салалық терминология мәселесін зерттеудің өзіндік себептері бар, біріншіден, ғылыми-техникалық прогрестің дамуына байланысты оның терминологиясы да заман талабына сай дамуға тиіс, екіншіден, мемлекеттік тілдің негізі – қазақ әдеби тілі болса, оның ғылыми тілі, стилі, өзіне тән терминдік жүйесі қалыптасу қажеттігі омырдің өзі көрсетіп отырған шындық екені даусыз. Ең бастысы, қазіргі кезде қазақ терминологиясы қоғамдағы өзгерістердің әсерінен дағдарысқа ұшырап, әркімнің өз бетінше термин жасауы барынша орын алуда. Демек, қазіргі кезеңде қазақ терминологиясына терминжасамның негізгі қағидалары мен терминжасамның талабына сай

қозғарыс тұрғысынан қарай отырып, медициналық терминдерді қалыптастырудың принциптерін белгілеу – бүгінгі күннің басты мәселелерінің бірі. Терминологиялық лексикалы зерттеп, оның теориялық мәнін, маңызын анықтауда көптеген ғалымдардың, А.Байтұрсынұлы, Ж.Аймауытұлы, Х.Досмұхамедұлы, Қ.Кемелгерұлы, С.Жиенбаев, Қ.Жұбанов, Н.Сауранбаев, С.Амшилов, А.Ысқақов, М.Балакаев, Ө.Қайдаров, С.Неаев, Ш.Сарыбаев, Ө.Айтбаев, Ш.Құрманбайұлы т.б. ғалымдардың еңбектері белгілі. Бұл зерттеулерде термин жасаудың принциптері мен шарттары белгіленді, сөздік жасау салалық термин жасау мәселесі қолға алынды. Дегенмен, зерттеушілердің назарына иектенген қазақ терминологиясының саясаты әлі де аз емес. Солардың бірі – медициналық терминдер.

1924 жылы Орынбор қаласында өткен ғылыми қызметкерлер съезінің қаулысы А. Байтұрсынұлы ұстанған қағидаларға негізделген. Онда былай деп көрсетілген:

Термин жасауда ең тиімді жол ретінде ұғымдар мен мағынаны дәлрек білдіретін қазақ сөздері көбірек тартылатын.

Егер қазақ тілінде мұндай сөздер табылмаған жағдайда туыс тілдерден сөз алу;

Жалпыға бірдей халықаралық терминдерді де қабылдауға болады. Алайда, мұндай термин қазақ тілінің табиғатына тән заңдылықтарды бойламай сипіріп, өзгере енуі тиіс. Ал қазақ тілінде оған сөз де болса сөйкес көрсетіледі үні табылса, оларды қатарластарға беріп, оқырманға таңдау мүмкіндігін қалдыру қажет. Шетел сөздерін өздік егу үшін олар тіліміздің дыбыстану ерекшелігін қабылдауы керек;

Қазақ сөздерінің табиғатына сәйкес келмейтін шет сөздер, біріншіден, олардың бойында біздің тілге жап дыбыстар керекті дыбыстармен ауыстырылады; екіншіден, олардың суффикстері қазақпен алмастырылады; үшіншіден, қосарлы дыбыстардың бірі алынған тасталады; төртіншіден, қазақ тіліне тән емес қосымшалар қазаққа айтылу маңайына көшеді. Мысалы: Оренбург – Орынбор, Смамара – Саниар, пуховой – бөкебай, покров – бокырау, Адамовский – Адаму т.т. [1, 25 б.].

Көрсетілген принциптерді талдай келе, оны кейбір пайымдаулармен толықтыра отырып, Ө. Айтбайұлы төмендегідей ұстанымдар арқылы оң қозғарасын білдіреді:

Біріншіден, қазақ тілінде терминжасам барысында ұстанатын ең басты принцип аша тіліміздің өз сөз байлығын барынша сарқа пайдалану, яғни байырғы сөздерге терминдік сипат беріп, оларды терминдендіру;

Екіншіден, қазақ тіліндегі бейім сөздер сарқылға бастаған тұста түбірі бір түркі тілдер сөз қатынасын иек арту;

Мерекелік іс-шаралар

Тәуелсіздіктің 30 жылдығына арналған кеш

Қазақстан халқы тілдері күні

«Абай әлемі» атты тағылымдық кештің сценарийі

Ұйымдастырушылар: Іс қағаздарын жүргізу және мемлекеттік тіл бөлімі

Іс-шараның мақсаты: Ұлы ақынның өнегелі өмірімен таныстыру, шығармаларына шолу жасау, өлеңдерін, әндерін мәнерлеп айтқызу. Сөз өнерінің қыр – сырымен таныстыру.

1- жүргізуші: Құрметті әріптестер! Қазақтың біртуар ұлдарының бірі, данышпан ақын, ойшыл, дана ғұламаларының бірі, қазақ әдебиетінің шоқтығы биік ірі тұлғасы Абай Құнанбайұлының 175 жылдық мерейтойына орай ұйымдастырылып отырған әдеби тағылымдық кешімізге қош келдіңіздер!

2- жүргізуші: Бүгінгі «Абай әлемі» атты тағылымдық кешіміз қазақтың ұлы ақыны Абай Құнанбайұлының шығармашылығына арналады. Бұл кеште Абайдың өлеңдері, әндері мен шығармаларының үзінділерімен танысасыздар. Абай философ, заңгер, ақын, аудармашы, сазгер, дара ойшыл, кемеңгер. Абай жазба әдебиетінің негізін салушы, гуманист, қоғам қайраткері, әділ би, ағартушы - ұстаз.

1-жүргізуші: Туған халқын сүйіп, оны қасіреттен құтқаруды, бодандыққа қарсы Абай халқын оятып, береке-бірлікке шақырды. Туған халқы да Абайын сүйіп, қатты құрметтеді. Өмірлік мағынасы зор өлеңдерін жатқа айтып, тұмардай сақтады. Шынында әр сөзі теңіздің тереңіне тартқандай мың батпан ойдан туған, кісіге берер шабыты мен шапағаты мол Абай әр қазақтың бағдаршамы іспетті.

Бейнеролик 4 (№7 папкада)

Назарларыңызға рақмет!!!